Työmarkkinat
Minna Etu-Seppälä

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

19.4.2016

LAUSUNTO E18/2016 VP - VALTIONEUVOSTON EU-VAIKUTTAMISSTRATEGIA 2016

EK kiittää mahdollisuudesta saada lausua asiassa.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää tärkeänä, että Suomen EU-politiikkaa viedään strategisempaan suuntaan ja tässä työssä prioriteettien valitseminen on keskeistä. Selkeämmillä valinnoilla resursseja voidaan suunnata keskeisimpiin vaikuttamishankkeisiin ja arvioida tavoitteiden saavuttamista. Ensisijaista on myös se, miten valitut vaikuttamiskohteet ohjaavat yksityiskohtaisempaa priorisointia ja toimintaa ministeriötasolla.

Elinkeinoelämän näkökulmasta on tärkeää, että Suomen EU-vaikuttaminen on tehokasta ja oikea-aikaista. Vaikuttamiskohteita määritettäessä olisi tärkeää lisätä avoimuutta ja käydä keskustelua sidosryhmien kanssa. Yhdessä mietityt ja jaetut prioriteetit mahdollistavat tiiviimmän yhteistyön EU-edunvalvonnassa ja lisäävät Suomen vaikuttavuutta EU:ssa. Vaikuttavampi suomalainen edunvalvonta pystyisi nykyistä paremmin varmistamaan Suomen erityispiirteiden huomioimisen EU:n lainsäädäntöhankkeissa.

Työelämän osalta EK:n näkemyksen mukaan Eurooppa tarvitsee joustavammat työmarkkinat. Tämä edesauttaa Suomenkin strategiassa painottamia: kilpailukyvyn, kasvun ja työllisyyden vahvistumista. Yritykset kilpailevat globaaleilla markkinoilla ja EU on kaukana isojen kauppamaiden joustavista työmarkkinoista, EU:lla ei ole enää yksinkertaisesti varaa lisätä työelämän sääntelyä. Myös toimivien sisämarkkinoiden kannalta on olennaista, että palveluiden ja työntekijöiden vapaan liikkuvuuden mahdollisuuksista pidetään kiinni. Lisäksi Suomen tulee suhtautua kriittisesti kaikkiin EU:n toimivallan laajentamisyrityksiin koskien sosiaaliturvaa ja työttömyysturvaa.

Myönteistä Suomen vaikuttamisstrategiassa on, että EU-sääntelyä arvioidaan talouskasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden näkökulmasta, eikä tarpeettomasti lisätä EU-lainsäädännön kansallisessa implementointivaiheessa yritysten sääntelytaakkaa. Eri asia on se, että tähän asti käytännöt eivät ole näitä periaatteita EU-edunvalvonnassa ja ministeriötasolla aina heijastelleet.

Lyhyesti näkemyksiämme työelämän prioriteettien osalta:

<u>Työelämä ja REFIT -hanke</u>

TEM:n EU-toiminnan vaikuttamissuunnitelmassa vuodelle 2016 nostetaan esille parempi sääntely mm. digitaalisen talouden ja kiertotalouden kohdalla ja todetaan, että liian yksityiskohtainen sääntely saattaa jarruttaa kehitystä suhteessa kilpailijoihin ja tavoitteena on turvata kilpailullinen liiketoimintaympäristö.

Työelämän osalta paremmasta sääntelystä ei ole mainittu mitään. EU:n REFIT-ohjelman tavoite on EU:n sääntelytaakan keventäminen ja järkevöittäminen. Olisi aiheellista, että tämä asia on myös esillä Suomen EU-vaikuttamistavoitteissa työelämän sääntelyn osalta. Työelämää säännellään jo nyt noin 70 direktiivillä. Tähän asti EU-tasolla nimenomaan työelämän sääntelyn keventäminen ja järkevöittäminen on jäänyt isoksi kuplaksi. Kyse tulee olla myös sääntelyn vähentämisestä.

Työvoiman liikkuvuus

Lähetettyjen työntekijöiden direktiivin kohdennettu uudistaminen

TEM nostaa vaikuttamissuunnitelmassaan esille sisämarkkinoiden esteettömyyden ja keskeisenä asiana mm. palveluiden sisämarkkinoiden edistämisen. On tärkeä, että tämä tavoite sekä vaikutussuunnitelmaan kirjattu työvoiman vapaan liikkuvuuden tavoite heijastuu Suomen EU:n vaikuttamistoimiin koskien lähetettyjen työntekijöiden direktiivin kohdennettua uudistamista.

Lisäksi EU-vaikuttamisessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, mitä mahdollisia negatiivisia kustannuksia ja byrokratiaa lisääviä vaikutuksia uudistusehdotuksella tulee olemaan mm. pk-yrityksille, jotka Suomesta lähettävät työntekijöitä Eurooppaan.

Sosiaaliturvan koordinaatioasetus / EU:n sosiaalisten oikeuksien pilari

EK toteaa, että STM:n tavoitteet sosiaaliturvan koordinaatioasetuksen osalta jäävät osin kovin yleiseksi, vaikka ovatkin hyvin pitkälle tuettavia tavoitteita. Mitä tarkoitetaan esimerkiksi sosiaaliturvan koordinaatioasetuksen selkeyttämisellä, yksinkertaistamisella tai jäsenvaltioiden välisellä oikeudenmukaisella kustannusten jaolla?

Työsuojelu

EK:n näkemyksen mukaan STM:n arviot työsuojelusäännösten kehittämisestä, kehittämisen vaikutuksista hallinnollisen taakan karsimiseen ja hyödyistä yrityksille ovat liian optimistisia. Myös STM:n tulee kiinnittää Suomen vaikuttamisstrategian mukaisesti huomiota siihen, miten eri työsuojeluhankkeet vaikuttavat kilpailukykyyn ja työllisyyteen.

EK on kiinnittänyt jo vuonna 2014 työelämä - ja tasa-arvovaliokunnan huomion siihen, että Suomi suhtautuu varauksettoman myönteisesti ns. ergonomiadirektiivin valmisteluun EU:ssa. Nyt EU-vaikuttamistavoitteissaan STM:n korostaa, että päivitetyillä työsuojeludirektiiveillä on positiivisia taloudellisia ja terveysvaikutuksia ja viittaa tässä yhteydessä mm. näyttöpääte ja käsinostot -direktiivien mahdolliseen päivittämiseen. Komission sisäinen vaikutusten arviointilautakunta hylkäsi vuonna 2012 komission suunnitelman ergonomiadirektiivistä. Vaikutusten arviointilautakunta hylkäsi direktiivisuunnitelmat nimenomaan sillä perusteella, että sen kustannukset yritystasolle olisivat olleet merkittävät.

Tasa-arvo

EK ei jaa STM:n näkemystä ja tavoitetta siitä, että pörssiyhtiöiden hallitusten sukupuolijakaumaa pitäisi tasapainottaa EU-säännöksin. Suomessa pörssiyhtiöiden ns. itsesääntelyn avulla on saatu naisten määrää kasvatettua enemmän kuin monissa maissa lainsäädäntötoimin. Lisäksi mielestämme direktiiviehdotuksella puututaan suoraan osakkeenomistajien oikeuksiin valita yhtiöiden hallituksiin päteviksi ja sopiviksi katsomansa henkilöt.

Työmarkkinat
Minna Etu-Seppälä 19.4.2016

On myös erikoista, että STM tukee jo tässä vaiheessa komission pyrkimyksiä helpottaa työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista toimenpidepaketilla, jonka sisällöstä ei ole vielä tietoa. EK:n näkemyksen mukaan on erittäin iso riski sille, että paketissa kyse on tukusta EU-lainsäädäntöuudistuksia, jotka eivät huomioi kansallisia perhevapaajärjestelmiä tai työaika-järjestelmiä ja jäykistävät työmarkkinoita entisestään.

Talous- ja rahaliitto / EU:n sosiaalisten oikeuksien pilari

EK pitää hyvänä sitä, että Suomi pitää omassa EU-vaikuttamisessaan talous- ja rahaliiton kehittämisessä lähtökohtana sitä, että jokainen jäsenvaltio vastaa itse omasta talouspolitiikastaan ja veloistaan.

Suomen pitää kiinnittää EU-vaikuttamisessaan huomiota siihen, että talous- ja rahaliiton kehittämisen varjolla ei EU:lle anneta lisää toimivaltaa esimerkiksi sosiaaliturvan tai työttömyysturvan harmonisoimiseksi.